

رابطه ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری با موفقیت تحصیلی دانشجویان برخط

مقاله اصیل

فریبا تابع بردبار*

گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام‌نور، ایران

The Relationship Between Personality Traits and Learning Styles and the Academic Success of Online Students

Fariba Tabe Bordbar*

Department of Psychology, Payame- Noor University, Iran

Abstract

Introduction: It is important to consider the factors affecting learning methods. In recent years, virtual education, as a teaching method to fit the needs of today's society, has been considered and the efficacy of this approach has always been questioned. We aimed to investigate the relationship of personality traits and learning styles with the academic achievement of online students.

Material & Methods: Senior students of Shiraz e-Learning University (n=195) completed the questionnaires of personality characteristics (NEO-FFI) and Kolb's (1984) Learning Styles Inventory. Their final grades were used as indicators to measure academic achievement. Data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and logistic regression.

Results: We found a significant relationship between personality characteristics and learning methods. Among the personality dimensions, neuroticism and agreeableness and among the learning styles, convergent style learning were able to predict the academic success of students in these courses.

Conclusion: Our results were informative with respect to the factors influencing learners. Adapting teaching methods consistent with the students' characteristics could help educational planners enhance the academic success of the students.

Key words

Online education, Learning Style, Personality Type, Student

چکیده

مقدمه: توجه به عوامل اثرگذار بر یادگیری با هر شیوه آموزشی مهم است. آموزش به شیوه برخط در سال‌های اخیر به‌عنوان یک روش آموزشی به علت سازگاری با نیازهای دنیای امروز علاقمندان بی‌شماری داشته است اما کارآیی این روش همواره مورد تردید بوده است. هدف از این پژوهش، تبیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری با موفقیت تحصیلی دانشجویان برخط می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش ۱۹۵ نفر از دانشجویان سال آخر دانشکده آموزش مجازی دانشگاه شیراز، پرسشنامه‌های ویژگی‌های شخصیت (NEO-FFI) و سیاهه سبک‌های یادگیری Kolb را تکمیل نمودند. از معدل پایانی آنان به‌عنوان شاخصی جهت سنجش موفقیت تحصیلی استفاده شد. از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون جهت تحلیل داده‌ها استفاده گردید.

نتایج: نتایج نشان داد که میان ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری با موفقیت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. نوروزگرایی و توافق‌پذیری از ابعاد شخصیت و سبک یادگیری هم‌گرا از ابعاد سبک‌های یادگیری توانسته‌اند در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی دانشجویان این دوره‌ها اثرگذار باشند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصله می‌تواند به برنامه‌ریزان آموزشی در آگاه‌سازی از عوامل اثرگذار و نقش آنها به‌خصوص شخصیت یادگیرندگان و سازگار کردن مواد و روش‌های آموزشی با ویژگی‌های درون فردی دانشجویان کمک نماید.

واژگان کلیدی

آموزش برخط، سبک یادگیری، ویژگی شخصیت، دانشجویان

مقدمه

با گذار از جامعه صنعتی به جامعه اطلاعاتی، ساختن جامعه دانش‌محور امکان‌پذیر است. آخرین یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که یادگیری، کلید ورود به جامعه دانش‌محور است. از طریق یادگیری، هر فردی قادر به ساختن دانش و تولید آن است. در عصر حاضر به یاری فناوری اطلاعات می‌توان یادگیری را تسهیل کرد و امکان ساختن دانش را برای عده بیشتری از افراد جامعه فراهم آورد. یکی از حوزه‌هایی که ظرفیت جذب پیشرفت‌های فناوری اطلاعات را دارد، قلمرو آموزش به ویژه از نوع آموزش از دور است به گونه‌ای که هر روز به تعداد موسسات علاقمند به این دوره‌ها اضافه می‌شود و دروس مجازی جای مواد مکتوب و سنتی را می‌گیرند. گسترش فناوری اینترنت که به انقلاب اینترنتی معروف گشته است منجر به انقلابی در آموزش به نام آموزش باز یا از دور گشته است که با عنوان یادگیری الکترونیکی و یادگیری برخط معروف شده است و به کاربرد اینترنت در فرایندهای یادگیری در زمان حال اشاره دارد [۱].

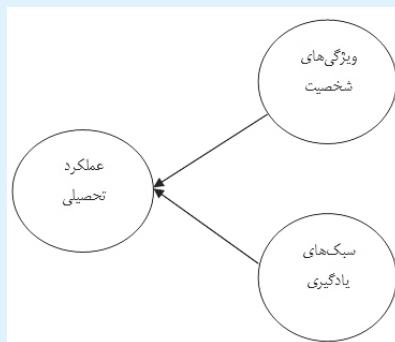
به‌گونه‌ای همیشگی و با هر شیوه آموزشی، افزایش عملکرد یادگیرندگان، از دل مشغولی‌های مدرسین و معلمان بوده است. طرح محیط‌های یادگیری نوظهور، سؤالاتی را در مورد اثربخشی روش‌هایی که بر اساس نیازهای فردی استوار است، مطرح می‌سازد چرا که مشخص نیست آیا عوامل اثرگذار در کارا بودن روش سنتی می‌توانند به همان ترتیب در کارایی روش برخط نیز مؤثر باشند. مثل هر محیط یادگیری اینترنت محیط روانی خاصی برای یادگیرنده برخط طلب می‌کند. بر اساس منابع علمی موجود تفاوت‌های فردی در زمینه یادگیری منبع خوبی جهت توضیح تفاوت عملکرد یادگیرندگان در حالت سنتی (چهره به چهره) و برخط می‌دهد [۲]. جدا از بهره هوشی، ویژگی‌هایی چون جنسیت، سن، تجربیات گذشته، نوع شخصیت، سبک‌های یادگیری و شناختی، علائق و انگیزه‌ها تعامل معناداری با موفقیت‌های تحصیلی نشان داده‌اند.

یکی از ویژگی‌های مهم یادگیرندگان شخصیت آنان می‌باشد [۳].

به لحاظ مفهومی ویژگی شخصیت به راه‌هایی اشاره دارد که یک فرد جهت رویارویی با مسائل جدید انتخاب می‌نماید. این ویژگی‌ها معمولاً ثابت و تغییرناپذیرند [۴]. به‌طور کلی در روان‌شناسی امروز، دیدگاه‌های متفاوتی در مورد شخصیت وجود دارد. یکی از رویکردهایی که نزد اهل فن از پذیرش نسبی برخوردار است، نظریه ۵ عاملی شخصیت است. Costa و MC Crae، با استفاده از تحلیل عاملی به این نتیجه رسیدند که می‌توان بین تفاوت‌های فردی در عوامل شخصیتی، پنج بعد عمده را از یکدیگر تفکیک کرد. نوروزگرایی (Neuroticism)، به تمایل فرد برای تجربه اضطراب، تنش، خصومت، تکانش‌وری، افسردگی و خود کم‌بینی اشاره دارد. برون‌گردی، به تمایل فرد برای مثبت بودن، جرأت‌طلبی، پراثری بودن و صمیمی بودن اشاره می‌کند. تجربه‌پذیری (Openness to experience) با تمایل فرد برای کنجکاوی، عشق به هنر، هنرمندی، انعطاف‌پذیری و خردورزی اطلاق می‌گردد، در حالی که توافق (Agreeableness) به تمایل فرد برای بخشندگی، مهربانی، سخاوت، هم‌دلی و هم‌فکری، نوع‌دوستی و اعتمادورزی همراه است. وظیفه‌شناسی (-Conscientiousness) نیز به منظم بودن، کارا بودن، داشتن قابلیت اعتماد و اتکا، خود‌نظم‌بخشی، پیشرفت‌مداری، منطقی بودن و آرام بودن فرد اشاره می‌کند [۵]. متغیرهای شخصیتی چون درون‌گردی-برون‌گردی، نیاز به نزدیکی [۶]، شناخت منبع کنترل [۷] و جستجوگری حسی [۸] مطرح شده‌اند. Westerman و همکاران در بررسی‌های خود دریافته‌اند که صفات شخصیتی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده قوی و معناداری برای عملکرد تحصیلی دانشجویان فارغ‌التحصیل در رشته مدیریت باشد [۹]. در همین راستا Naurayi و Cherry روابط معناداری میان ویژگی‌های شخصیت و عملکرد تحصیلی گزارش کردند [۱۰]. برخی از محققین در حوزه شخصیت، معتقدند که دانش‌آموزان با وجدان به کسب نمره‌های بالاتر و انجام دادن تکالیف فوق‌برنامه گرایش دارند [۱۱،۱۲].

و سبک واگرا باعث بهبود میانگین نمره کلاس می‌گردد [۱۸]. سایر پژوهش‌ها نشان داد که یادگیرندگان با سبک یادگیری مفهوم‌سازی انتزاعی دارای درک و پذیرش بالاتر و رضایت بیشتر می‌باشند [۳]. وجود تفاوت در سبک‌های یادگیری و شخصیت و همچنین همبستگی آن‌ها با عملکرد تحصیلی بسیار گزارش شده است [۱۹،۲۰]. نتایج تحقیق Gallagher نشان داد که پیامدهای یادگیری دانشجویان متأثر از سبک سازش‌کننده از سبک چهار وجهی Kolb می‌باشد [۲۱].

اگر نگرانی معلمین و مدرسین در مورد هر نوع روش یادگیری اثربخش و معنادار جدی باشد، می‌توان بر متغیرهای شخصیتی و سبک یادگیری و اثر آن بر عملکرد طبق مدل ذیل (تصویر ۱) اقدام کرد. هر چند که تحقیقات در مورد همسان‌سازی سبک یادگیری با متغیری چون شخصیت اندک می‌باشد.

تصویر ۱: مدل عمومی رابطه متغیرهای اثرگذار بر عملکرد تحصیلی [۲۲]

طبق شواهد، تحقیقات اندکی در مورد اینکه شخصیت و سبک یادگیری، به چه شکلی می‌تواند بر اثربخشی آموزش برخط مؤثر باشد موجود است چرا که بیشتر منابع موجود اثربخشی این عوامل را در حوزه آموزش‌های سنتی بررسی نموده‌اند. هر چند که طبق تحقیقات این پیش‌فرض وجود دارد که داوطلبین این حوزه نیز دارای ویژگی خاصی از شخصیت یا سبک یادگیری باشند. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری یادگیرندگان برخط با میزان موفقیت تحصیلی آنان است و نهایتاً پاسخ به این سؤال که آیا همان‌گونه که شخصیت و سبک یادگیری می‌تواند بر عملکرد یادگیرندگان به شیوه سنتی مؤثر باشد، در روش برخط نیز به همان ترتیب مؤثر می‌باشند؟ در غیر این صورت روابط متغیرها چگونه خواهد بود؟ با شناسایی اثرات و تعاملات متغیرهای درون فردی و بین فردی می‌توان به خصوصی‌سازی فرایند آموزش جهت افزایش سطح یادگیری پرداخت.

تحقیقات در حوزه شخصیت نشان می‌دهد که توانایی نظم‌دهی به افکار و مدیریت زمان لازمه هرگونه موقعیت یادگیری است. فقدان تعامل و ارتباط رو در رو در آموزش برخط ویژگی‌های منحصر به فردی را طلب خواهد کرد. بسیاری عقیده دارند که پیشرفت تحصیلی در این حوزه نیاز به توانایی زیاد یادگیرنده در به کارگیری مفاهیم و انتزاعیات دارد. به نظر می‌رسد افرادی که شخصیتاً تمایل به کنکاش در درون دارند (درون‌گردها)، در این زمینه موفق‌تر عمل نمایند؛ بر اساس تئوری‌های شخصیت، افرادی که در درون‌گرایی یا شهودیات برتری دارند، شاید با برخورداری از توانایی‌های چون توجه زیاد به جزئیات، سمبل‌ها و نشانه‌ها، برتری داشته باشند [۱۳]. لازم به ذکر است که این نتایج در برخی از پژوهش‌ها تکرار نشده است [۱۴].

شیوه تفکر و پردازش محیط نیز می‌تواند از عوامل نسبتاً با ثبات رفتاری و مؤثر بر یادگیری هر فرد باشد. از سبک یادگیری تعاریف زیادی وجود دارد. سبک یادگیری به راه‌هایی که فرد اطلاعات را سازمان‌دهی و پردازش می‌نماید، اشاره دارد. به عقیده Kolb، سبک یادگیری، راه‌هایی منحصر به فردی است که هر فردی با آن به جمع‌آوری، سازمان‌دهی و انتقال اطلاعات می‌پردازد [۱۵]. راه‌های باثباتی که دانش‌آموزان به محرک‌های محیطی پاسخ می‌دهند. از این تعاریف این چنین بر می‌آید که سبک یادگیری، شاخص عملکرد هر فردی در پردازش و دریافت اطلاعات به شیوه خاصی است که به‌ویژه در حیطه یادگیری نمود دارد. بیشتر تئوری پردازان سبک‌های یادگیری موافقند که این صفات قابل مشاهده، بسیار باثبات می‌باشند که در موقعیت‌های خاص یادگیری به کار می‌روند. دامنه‌ای از پردازش، دریافت، ادراک، سازمان‌دهی [۱۶]. طبق نظریه Kolb یادگیری یک فرایند چهار مرحله‌ای و شامل تجربه عینی، مشاهده تأملی، مفهوم‌سازی انتزاعی و آزمایش‌گری فعال است که در ترکیب با هم چهار سبک یادگیری واگرا، هم‌گرا، جذب‌کننده و انطباق‌یابنده را تشکیل می‌دهند.

در رابطه با تعامل شخصیت و سبک‌های یادگیری، تحقیقات نشان می‌دهد افراد با ویژگی‌های شخصیتی متفاوت، سبک یادگیری متفاوتی دارند. مثلاً برون‌گردهای احساسی، عملکرد بهتری در آموزش مجازی دارند [۱۷]. نتایج پژوهش نشان می‌دهد یادگیرندگانی که دارای سبک یادگیری جذب‌کننده و هم‌گرا هستند، در یادگیری الکترونیکی پیشرفت بالاتری نسبت به دانشجویانی که خارج از این دو سبک می‌باشند، دارند. همچنین سبک جذب‌کننده

مواد و روش‌ها

با توجه به موضوع تحقیق، طرح این پژوهش از نوع طرح‌های پیمایشی به شیوه همبستگی است. هدف پژوهش، بررسی روابط و نقش متغیرهای ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری بر موفقیت تحصیلی یادگیرندگان در آموزش برخط است.

جامعه این پژوهش را کلیه دانشجویان شرکت‌کننده در دوره‌های آموزش برخط دانشگاه شیراز تشکیل می‌دهند. به علت عدم دسترسی کافی حضوری و غیرحضوری به دانشجویان، از شیوه نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. به افرادی که مایل به شرکت در مطالعه بودند، پرسشنامه تحویل داده شد و از آنها خواسته شد تا پرسشنامه‌ها را با دقت تکمیل نمایند و سپس پرسشنامه‌های تکمیل شده در همان زمان توسط پژوهشگران جمع‌آوری شد. در این پژوهش کلیه ملاحظات اخلاقی رعایت گردید. هماهنگی با مسئولین دانشگاه انجام شد. اهداف پژوهش به طور کامل برای افراد شرکت‌کننده تشریح و به آنها اطمینان داده شد که تمامی اطلاعات مربوطه به صورت سری باقی خواهد ماند و نتایج کلی مطالعه بدون ذکر نام افراد منتشر خواهد شد. بر این اساس تعداد ۲۰۰ پرسشنامه تکمیل گردید اما در فرایند تجزیه و تحلیل تعدادی از پرسشنامه‌ها که ناقص بودند، کنار گذاشته شدند. جهت سنجش ویژگی‌های شخصیت دانشجویان از فرم کوتاه پرسشنامه پنج عامل شخصیت (NEO-FFI) که شامل ۶۰ مورد است، استفاده شد. پاسخ به هر سؤال در طیف پنج درجه‌ای به روش لیکرت نمره‌گذاری شده است. تحلیل عاملی انجام گرفته نشان‌دهنده موفقیت قابل توجه در اثبات اعتبار و پایایی این آزمون در زبان

فارسی است. ضرایب آلفا برای ابعاد نوروزگرایی (۰/۸۱)؛ برون‌گردی (۰/۷۱)؛ تجربه‌پذیری (۰/۵۷)؛ توافق (۰/۷۱)؛ وظیفه‌شناسی (۰/۸۳) گزارش شده است [۵]. جهت بررسی سبک یادگیری دانشجویان از سیاهه سبک یادگیری Kolb استفاده شد. این آزمون دارای ۱۲ سوال و چهار بخش تجربه‌عینی (جذب‌کننده)، مشاهده تأملی (واگرا)، آزمایش‌گری فعال (سازش‌یافته) و مفهوم‌سازی انتزاعی (هم‌گرا) با ضرایب آلفا جهت سنجش ثبات درونی پرسشنامه به ترتیب (۰/۶۳)، (۰/۷۳)، (۰/۷۱)، (۰/۶۹) است [۲۳]. جهت سنجش موفقیت تحصیلی، از معدل پایانی سال تحصیلی یادگیرندگان استفاده شد. ضرایب آلفای ابعاد در جدول شماره ۱ ذکر شده است. جهت آزمون سؤالات از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون به شیوه هم‌زمان استفاده شده است.

یافته‌ها

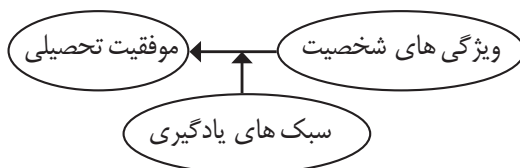
در این پژوهش ۱۹۵ دانشجو شرکت داشتند. یافته‌های توصیفی نشان داد که میانگین سنی دانشجویان ۲۴/۳۲ بوده است و ۵۳ نفر زن (معادل ۲۷/۲ درصد) و ۱۳۳ نفر مرد (معادل ۶۸/۲ درصد) بوده‌اند. ۶۰/۵ درصد مجرد و بقیه متاهل می‌باشند. بیشترین دانشجویان شرکت‌کننده را دانشجویان رشته مهندسی کنترل (۲۶/۲ درصد) و کمترین دانشجویان رشته شیمی (۵/۱ درصد) بوده‌اند. جدول ۱ یافته‌های توصیفی مرتبط با نمرات دانشجویان در متغیرهای سبک یادگیری، شخصیت و پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهد.

جدول ۱: میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر، آلفای کرونباخ و تعداد نمونه

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	آلفا	تعداد
نوروزگرایی	۲۳/۳۹	۸/۳۷	۴	۷۵	۰/۷۸	۱۹۵
برون‌گردی	۲۹/۶۶	۶/۳۳	۱۳	۵۳	۰/۷۴	۱۹۵
باز بودن به تجربه	۲۷/۷۲	۶/۲۷	۱۳	۴۸	۰/۸۱	۱۹۵
توافق	۲۸/۲۴	۸/۱۲	۱۲	۷۲	۰/۷۶	۱۹۵
وظیفه‌شناسی	۳۰/۳۰	۶/۸۶	۱۶	۷۳	۰/۷۳	۱۹۵
جذب‌کننده	۳۳/۲۱	۸/۶۰	۱۴	۷۲	۰/۸۰	۱۹۵
واگرا	۳۵/۶۰	۹/۹۳	۲۰	۸۶	۰/۶۶	۱۹۵
هم‌گرا	۳۸/۴۰	۹/۸۰	۱۷	۹۴	۰/۷۳	۱۹۵
انطباق‌یابنده	۳۹/۹۱	۱۱/۴۵	۲۰	۸۱	۰/۵۶	۱۹۵
پیشرفت تحصیلی	۱۴/۳۵	۲/۲۵	۹	۱۸		۱۹۵
سن	۲۴/۳۲	۴۴/۴	۱۹	۳۹		۱۹۵

بین یافته هم راستا با بسیاری از تحقیقات نظیر تحقیقات Diaz و terman, Naurayi, Eyong است [۹، ۱۰، ۱۳، ۲۰]. هر چند که برخی از محققین رابطه‌ای بین شخصیت و عملکرد تحصیلی به‌دست نیاوردند [۱۴]. سبک یادگیری هم‌گرا نیز توانسته است نقش بیشتری در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان مجازی داشته باشد که این نتیجه، هم‌خوان با برخی از تحقیقات نظیر تحقیقات Digman, Perantoni است [۱۱، ۱۸]. افراد با نوروگرایی به علت عدم ثبات هیجانی و عزت‌نفس پایین همواره از رویارویی با چالش‌های محیط اجتناب می‌ورزند [۵]. نوروگرایی به‌طور عادی می‌تواند در عملکرد انسان اختلال ایجاد کند و موجب کاهش عملکرد بهینه گردد [۲۲]. همچنین توافق‌پذیری با دلپذیر بودن با ویژگی‌هایی چون اجتماعی بودن، سرزندگی و حسی بودن و به نوعی خوش مشرب بودن همراه است که این‌ها می‌توانند بر عملکرد، اثر مثبتی داشته باشند. سبک هم‌گرا، ترکیبی از مؤلفه‌های مفهوم‌سازی انتزاعی و آزمایش‌گری فعال است که با خصایصی چون استدلال و تفکر فرضیه‌ای-قیاسی است. افرادی که در این دسته قرار می‌گیرند ترجیح می‌دهند با اشیا کار کنند تا انسان‌ها. طبق ادبیات تحقیق، آموزش به شیوه مجازی که فاقد ارتباط چهره به چهره است می‌تواند مناسب این گونه از افراد باشد چرا که ارتباط بهتری با ایده‌ها، افکار، سمبل‌ها و نشانه‌ها برقرار می‌سازند [۲۲، ۱۳] که نتیجه رگرسیون مطالعه حاضر نیز مؤید این نکته است.

با توجه به رگرسیون انجام گرفته می‌توان گفت که دو بعد از شخصیت و یک بعد از سبک‌های یادگیری توانسته‌اند نقشی پر رنگ داشته باشند. بنابراین نقش تفاوت‌های فردی در عملکرد، بیش از پیش آشکار می‌گردد. جنبه قابل توجه این پژوهش در این است که دو بعد پیش‌بین از شخصیت شاید بتواند این مسئله را پیشنهاد کند که سبک یادگیری می‌تواند بیشتر به عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده مد نظر قرار گیرد تا یک متغیر مستقل درجه اول. بنابراین تأثیر هم‌زمانی ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری مورد تردید قرار می‌گیرد. پیشنهاد می‌گردد در تحقیقات آتی طبق مدل ذیل (تصویر ۲) به بررسی نقش تعدیل‌گری سبک‌های یادگیری پرداخته شود.

تصویر ۲: مدل پیشنهادی ارتباط بین شخصیت، سبک‌های یادگیری بر عملکرد تحصیلی

بر اساس این جدول بالاترین میانگین در بین سبک‌های یادگیری به سبک انطباق‌یابنده و پایین‌ترین به سبک جذب‌کننده تعلق دارد. در بین صفات شخصیت بالاترین میانگین به بعد وظیفه‌شناسی و پایین‌ترین به بعد نوروگرایی تعلق دارد.

آزمون همبستگی ضریب پیرسون جهت نشان دادن رابطه میان متغیرها نشان داد که بالاترین همبستگی با موفقیت تحصیلی به ترتیب اندازه مربوط به بعد نوروگرایی ($r=22$)، سبک هم‌گرا ($r=22$)، جذب‌کننده ($r=17$)، انطباق‌یابنده ($r=15$)، توافق‌پذیری ($r=14$)، برون‌گردی ($r=11$) است. تمامی ضرایب در سطح $P < 0.05$ معنادار است. بر اساس ضرایب مذکور، نمرات بالا در نوروگرایی با کاهش در موفقیت تحصیلی همراه بوده است. هر چه میزان برون‌گردی و توافق‌پذیری یادگیرندگان بالاتر باشد موفقیت تحصیلی بالاتری در انتظار خواهد بود و برخورداری از سبک یادگیری هم‌گرا و جذب‌کننده با موفقیت تحصیلی همراه است.

جهت آزمون این سؤال که آیا نقش ویژگی‌های شخصیت و سبک یادگیری به‌همان گونه‌ای که در آموزش سنتی مطرح می‌باشد، در آموزش مجازی نیز مهم است، از روش رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان استفاده شده است. تحلیل واریانس انجام شده نشان داد که میان متغیرها ارتباط خطی برقرار است. میزان R نشان می‌دهد که ابعاد نوروگرایی، توافق‌پذیری و سبک هم‌گرا به میزان 0.43 با عملکرد تحصیلی همبستگی دارند. بدین معنا که ۲۱ درصد از واریانس عملکرد تحصیلی یادگیرندگان مربوط به ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های یادگیری آنان می‌شود. ضرایب بتا جهت نشان دادن نقش اصلی هر متغیر نشان داد که از ابعاد شخصیت، در درجه اول نوروگرایی به شیوه منفی (۲۴ درصد) و توافق‌پذیری به شیوه مثبت (۲۱ درصد) توانایی پیش‌بینی عملکرد تحصیلی یادگیرندگان در آموزش برخط را دارد. همچنین سبک یادگیری هم‌گرا (۱۴ درصد) قدرت پیش‌بینی عملکرد تحصیلی را داشته است. سایر ابعاد نقشی معنادار در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی یادگیرندگان نداشته‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

طبق ضرایب به‌دست‌آمده میان برخی از ویژگی‌های شخصیت و سبک یادگیری یادگیرندگان ارتباط معناداری مشاهده گردید. بین دو بعد اصلی شخصیت یعنی برون‌گردی با عملکرد تحصیلی، همبستگی مثبت و بین نوروگرایی با عملکرد تحصیلی، همبستگی منفی وجود دارد و ویژگی نوروگرایی به‌عنوان قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده این روابط شناخته شده است. البته توافق‌پذیری نیز قدرت پیش‌بینی داشته است.

مختلف آموزشی می‌تواند به اثربخشی عملکرد آموزشی یادگیرندگان کمک نماید. شناسایی ساخت شخصیتی یادگیرندگان و اتخاذ الگوهای تربیتی و متناسب با آن برای ارتقاء و توسعه هدف‌های آموزشی و پرورشی، در برنامه‌ریزی آموزشی از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. به‌گونه‌ای که می‌توان راه‌هایی جهت ارائه برنامه‌های درسی اثربخش پیشنهاد داد.

مانند هر پژوهش این تحقیق نیز با محدودیت‌هایی روبه‌رو بوده است. این تحقیق بر نمونه کوچکی از جمعیت دانشجویان دوره آموزش برخط انجام گرفته است. بنابراین مسائلی چون روایی، پایایی و تعمیم‌پذیری آن مورد سؤال خواهد بود. دوم اینکه در بسیاری از پژوهش‌های انجام گرفته که در این تحقیق به آن استناد شد، از ابزارهای متفاوتی جهت بررسی متغیرها استفاده شده است. انجام این پژوهش با جمعیت‌های بزرگ‌تر و استفاده از ابزارهای متنوع، احتمال خطاهای ذکر شده را کاهش خواهد داد. در کل توجه به صفات پایدار شخصیت و یادگیری در هنگام ورود به دوره‌های

References:

1. Furrnham A. Personality and learning style: A study of three instruments. *Personality and individual differences*. 1992;13(4):429-438.
2. Barkhi R, Brozovsky J. The influence of personality type on a distance course in a counting. *Journal educational technology systems*. 2007;32:179-198.
3. Sahin S. The relationship between learner characteristics and the perception of distance learning and satisfaction with Web-based courses. *Turkish online journal of Distance Education*. 2008;9(1):123.
4. Verma BP, Sheikh GQ. Cognitive style, personality and psychogenic needs. *Journal of psychological researches*. 1996;40(1):62-68.
5. Haghshenas H. Big Five factor of personality. 1 sted. Shiraz: Shiraz University of Medical Sciences; 2006. p. 86-100. [In Persian]
6. Amichai- Hamburger Y, Kinar O. The effects of need for cognition on Internet use. *Computers in Human Behavior*. 2007;23:880-891.
7. Hofman DL, Novak TP, Schlosser A. Consumer attitudes toward software filters and online content tastings: A policy analysis. *Journal of Public Policy and Marketing*. 2003; 22(1):41-57.
8. Alonzo M, Aiken M. Flaming in electronic communication. *Decision Support Systems*. 2004;36(3):205-338.
9. Westerman JW, Nowicki MD, Plante D. Fit in the classroom: Predictors of student performance and satisfaction in management education. *Journal of management Education*. 2002; 26(1):5-18.
10. Amichi- Hamburger Y, Ben-rtzi E. Loneliness and internet use. *Computers in Human Behavior*. 2003;19:71-80.
11. Naurayi MM, Cherry AD. Accounting students' performance and personality types. *Journal of education for Business*. 1993;6:111-115.
12. Digman JM. Five robust trait dimensions: Development, Stability and Utility. *Journal of Personality*. 1990;57:195-214.
13. Dollinger ST, Orf LA. Personality and Performance in Personality: Conscientiousness and Openness. *Journal of Research Personality*. 1991;57:195-214.
14. Eyong KB, Schniederjans MJ. The role of personality in web- based distance education courses (electronic version). *Association for computing machinery*. 2004;47(3):95.
15. Oswick C, Barber P. Personality type and performance in an introductory level accounting course: A research note. *Accounting Education*. 1998; 7:249-254.
16. Kolb DA. *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice – Hall; 1984. p. 87-112.
17. Rasmussen K. *Learning styles and adult intellectual development: an investigation of their influence on learning in a hypertext environment* [Unpublished doctoral dissertation]. [Alabama]: University of south Alabama; 1996.
18. Kitchel TJ. The relationship between learning

- style and personality type of students majoring and minoring in agricultural education at the Ohio State [Unpublished Master's thesis]. [Columbus]: The Ohio State University; 1999.170p.
19. Perantoni EJ. Course design based on the Kolb learning style as it relates to student success in online classes [Unpublished doctoral dissertation]. [Belleville]: Linden wood University; 2010.160p
  20. Elliott KM. The effects of personality and learning style on the achievement of adult learners in community college online education: An investigation based on the Myers-Briggs Type Indicator and the Kolb Learning Styles Inventory Ph.D [Unpublished doctoral dissertation]. [Minnesota]: Capella University. 2006.160p.
  21. Diaz D, Cartnal R. Students' learning styles in two classes: online distance learning and equivalent on campus. *College Teaching*. 1999;47:130-135.
  22. Gallagher D. Learning styles, self-efficacy, and satisfaction with online learning: Is online learning for everyone? [Unpublished doctoral dissertation]. [Ohio]: Bowling Green State University. 2007.124p.
  23. Rimmerman SL. Personality types and learning styles: an investigation of their influence on performance in distance education environment [Dissertation]. [U.S.A]: University of west Florida; 2005.
  24. Homayoni A, Abdolahi DMH. Study of relationship between learning style and cognitive style and role of them in academic achievement. *Journal of psychology*. 2003;7(2):179-197.